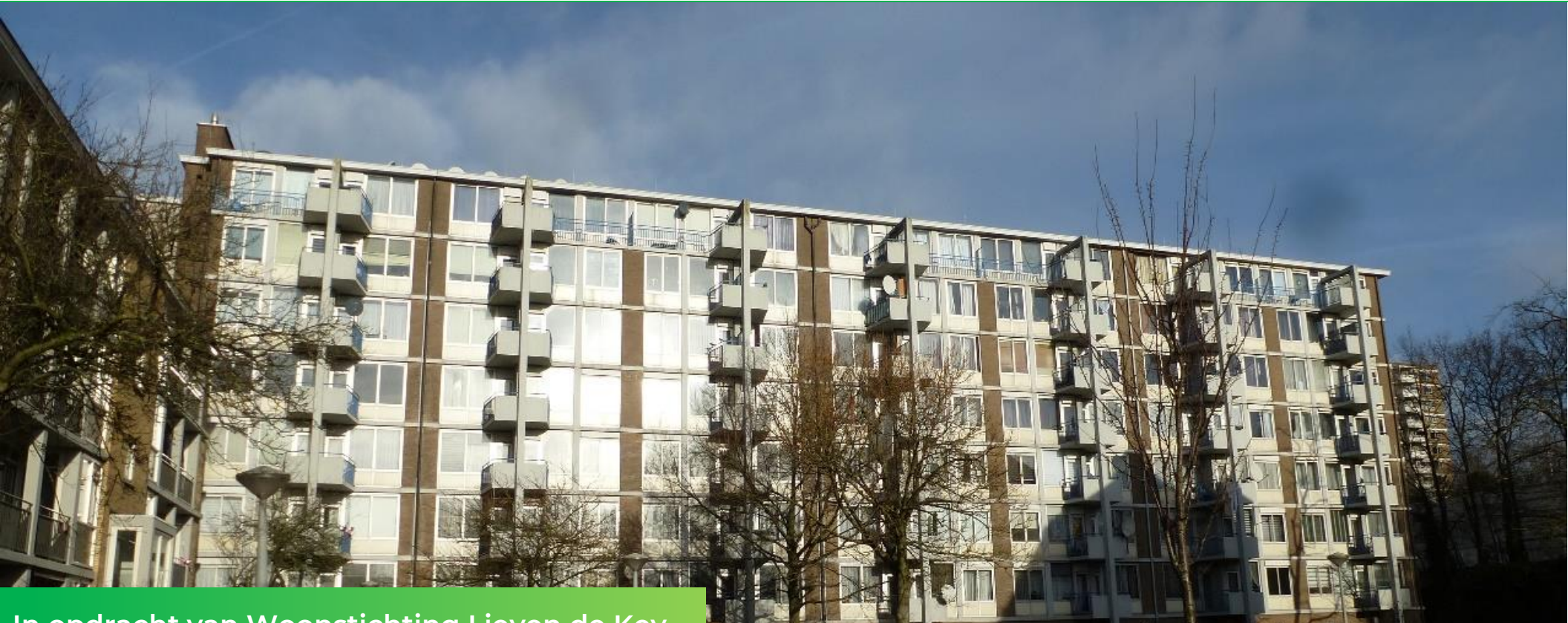

Natuurlink
ECOLOGISCH ADVIESBUREAU

In opdracht van Woonstichting Lieven de Key

Aanvullend ecologisch onderzoek naar gierzwaluw - Waldorpstraat e.o. te Amsterdam

in het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	M. Gründeman
Review	S. Bakker
Rapportnummer	AV-VO-2023-003
Status rapport	Gereed voor review Lieven de Key
Publicatiedatum	4-12-2023
Aantal pagina's	15
Wijze van citeren	Gründeman, M., 2023, Aanvullend ecologisch onderzoek naar gierzwaluw - Waldorpstraat e.o. te Amsterdam, in het kader van de Wet natuurbescherming, rapportnummer AV-VO-2023-003, Natuurlink, Sint-Michielsgestel.
Opdrachtgever	Woonstichting Lieven de Key

Natuurlink

ECOLOGISCH ADVIESBUREAU

 Natuurlink B.V.
De Rietzanger 2
5271 LN Sint-Michielsgestel

 NL27 RBRB 8836 2360 81

 06 - 11 66 72 97

 073 - 851 17 38

 NL863778458B01

 www.natuurlink.nl

 info@natuurlink.nl

 85887854

1 Inhoudsopgave

2	Inleiding.....	3
2.1	Aanleiding.....	3
2.2	Onderzoeksvragen	3
2.3	Leeswijzer.....	3
3	Beschrijving onderzoeksgebied	4
4	Onderzoeksresultaten.....	7
4.1	Gierzwaluwonderzoek	8
5	Effectbeoordeling	10
5.1	Geplande werkzaamheden	10
5.2	Effecten op gierzwaluw	10
5.3	Effecten op overige beschermde (vogel)soorten	11
6	Mitigatieopgave	12
7	Conclusies	13
7.1	Onderzoek naar gierzwaluw.....	13
7.2	Toetsing Wet natuurbescherming	13
7.3	Vervolgstappen	14
7.4	Mitigatieopgave	14
8	Bibliografie.....	15

2 Inleiding

2.1 Aanleiding

De opdrachtgever heeft het voornemen om een groot deel van het woonbezit te verduurzamen. Dit geldt ook voor de woningen in de Waldorpstraat e.o., in Amsterdam in de gemeente Amsterdam. In tabel 1 hieronder is een overzicht te vinden van de adressen die binnen het onderzoeksgebied vallen.

Tabel 1. Overzicht van de te onderzoeken complexen binnen het onderzoeksgebied. De groen gemarkeerde gebieden zijn de 'officiële' onderzoeksobjecten. De overige complexen zijn bij het onderzoek meegenomen, maar behoren niet tot de complexen waar een ingreep staat gepland.

Complex	Adressen
2410301	Marius Bauerplantsoen 1 - 107
2410304	Anton Waldorpstraat 1 – 49
2410302	Derkinderenstraat 60 - 80, Anton Waldorpstraat 71 - 88
2410303	Anton Waldorpstraat 50 - 69

Omdat de uitvoering van deze ingreep mogelijk negatieve effecten heeft op beschermde soorten heeft Natuurlink B.V. voor al deze complexen een beknopte ecologische quickscan uitgevoerd. Uit dit onderzoek bleek dat verblijfplaatsen van gierwaluw niet op voorhand konden worden uitgesloten. De voorgenomen verduurzaming kan dus mogelijk negatieve effecten hebben op deze soorten. Aanvullend onderzoek was daarom noodzakelijk om de aanwezigheid van huismus en gierwaluw aan te tonen of uit te sluiten. Natuurlink B.V. heeft dit onderzoek in 2023 uitgevoerd. In dit rapport worden de onderzoeksresultaten van dit onderzoek beschreven.

2.2 Onderzoeksvragen

In het onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

1. Zijn verblijfplaatsen of nestlocaties van gierwaluw aanwezig in het plangebied?
2. Welke functie(s) biedt het plangebied voor gierwaluw?
3. Blijft de functionaliteit van de voortplantingsplaatsen en vaste rust- of verblijfplaatsen behouden?
4. Worden er verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden?
5. Welke mitigerende of compenserende maatregelen moeten eventueel worden genomen om een overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen?

2.3 Leeswijzer

In dit rapport wordt in hoofdstuk 3 als eerste een korte beschrijving gegeven van het onderzoeksgebied. Hierna wordt in hoofdstuk 4 ingegaan op het onderzoek. Hierbij worden zowel de werkwijze als de onderzoeksresultaten beschreven. Op basis van de resultaten en de voorgenomen ingreep worden in hoofdstuk 5 de mogelijke effecten van de voorgenomen ingreep beschreven en wordt aangegeven of er een overtreding plaatsvindt van de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming.

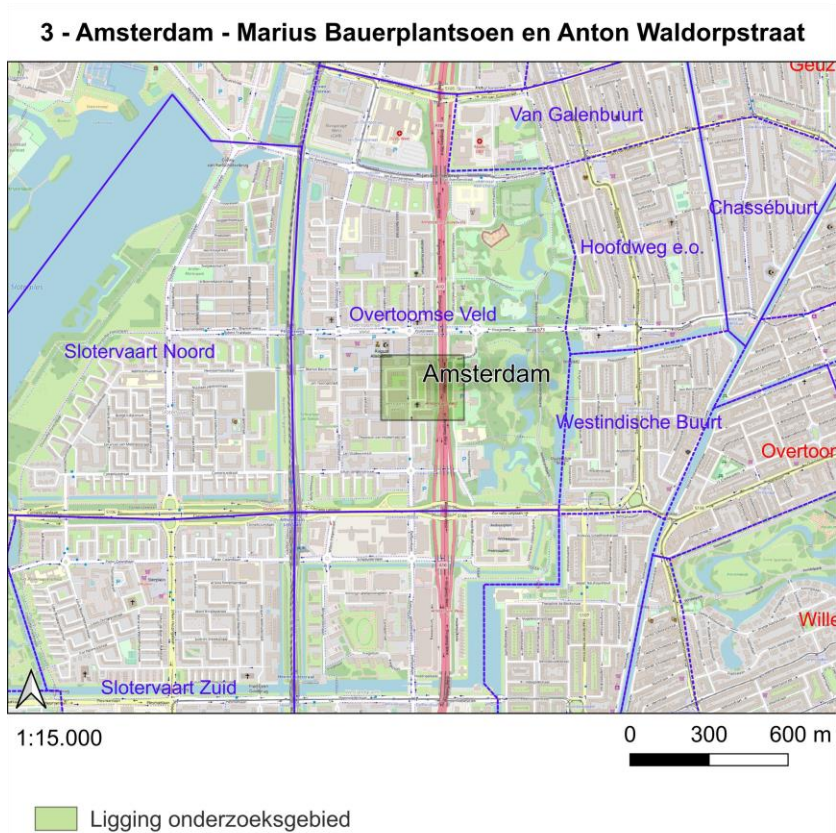
In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op de mitigatieopgave. Dit betreft alle maatregelen die zowel tijdelijk als permanent dienen te worden genomen om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen. De mitigatieopgave zal in een apart mitigatieplan verder in detail worden uitgewerkt en maakt geen onderdeel uit van dit onderzoeksrapport.

Het rapport wordt in hoofdstuk 7 afgesloten met de conclusies van het onderzoek. Hierbij wordt ook ingegaan op eventueel te nemen vervolgstappen.

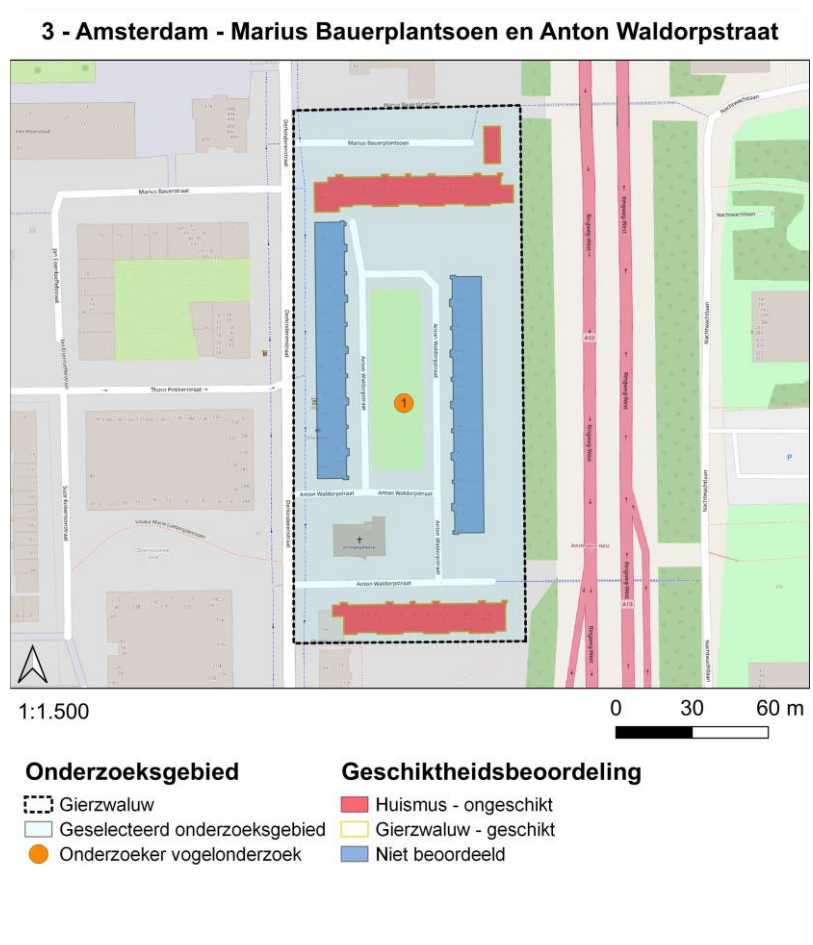
3 Beschrijving onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied is gelegen in de wijk Overtoomse Veld in de plaats Amsterdam in de gemeente Amsterdam (zie afbeelding 1 en afbeelding 2). In het onderzoeksgebied bevinden zich voornamelijk galerijflats met plat dak met ongeballast bitumen. Op de volgende pagina is een aantal foto's te vinden die een indruk geven van het onderzoeksgebied.

Het onderzoeksgebied omvat het woonbezit van de opdrachtgever en aangrenzende panden van een complex indien deze tot hetzelfde woonblok behoren als het complex zelf.

Afbeelding 1. Ligging van het onderzoeksgebied. De uitsnede is weergegeven in afbeelding 2. Bron basiskaart: OpenStreetMap.org contributors under CC BY-SA 2.0 license.

Afbeelding 2. Ligging van het onderzoeksgebied. Bron basiskaart: OpenStreetMap.org contributors under CC BY-SA 2.0 license.

Afbeelding 3. Beeld van de westzijde van de flat Marius Bauerplantsoen.

Afbeelding 5. Beeld van de oostzijde van de flat Marius Bauerplantsoen.

Afbeelding 4. Beeld van de zuidzijde van de flat Marius Bauerplantsoen.

Afbeelding 6. Beeld van de noordzijde van de flat Marius Bauerplantsoen.

Afbeelding 7 Beeld van de oostzijde van de flat Anton Waldorpstraat.

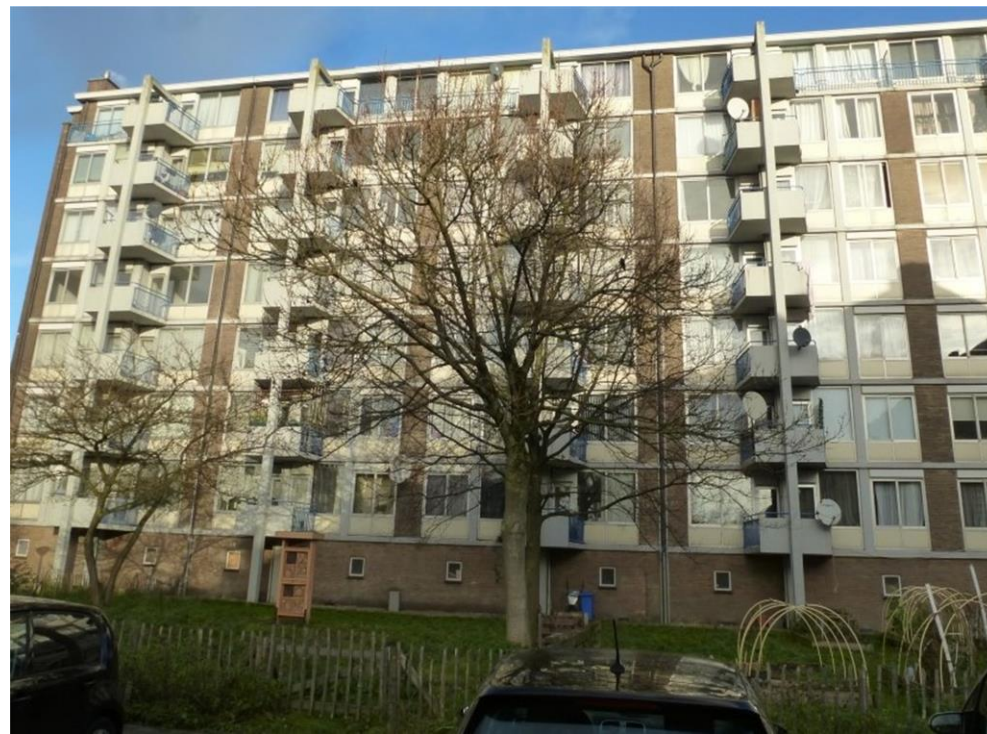

Afbeelding 9. Beeld van de westzijde van de flat Anton Waldorpstraat.

Afbeelding 8. Beeld van de noordzijde van de flat Anton Waldorpstraat.

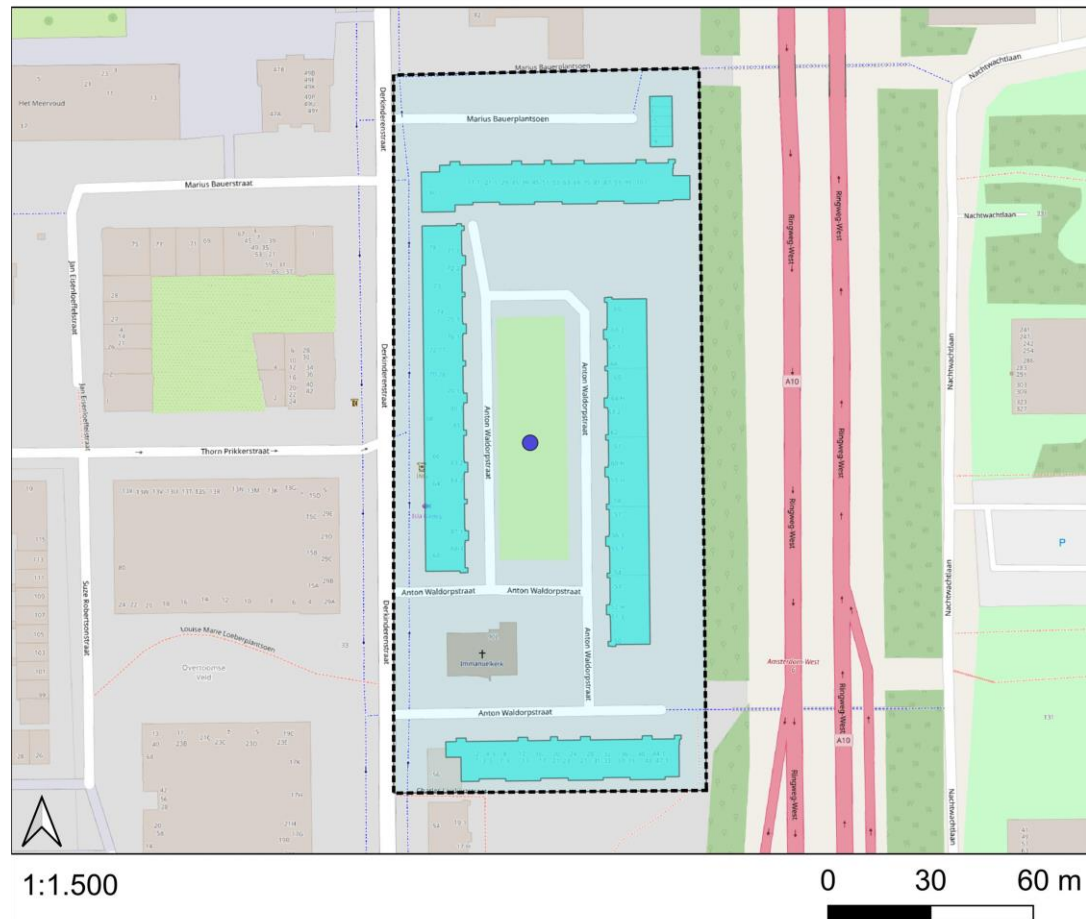
Afbeelding 10. Beeld van de zuidzijde van de flat Anton Waldorpstraat.

3 - Amsterdam - Marius Bauerplantsoen en Anton Waldorpstraat

4 Onderzoekresultaten

In dit hoofdstuk worden de onderzoekresultaten van het huismus- en gierzwaluw onderzoek beschreven. In afbeelding 12 is een kaart terug te vinden met daarop de waarnemingen van individuen, nestlocaties en belangrijke functies die het plangebied vervuld voor huismussen en gierzwaluwen. Voor de overzichtelijkheid zijn alleen de belangrijkste bevindingen op de kaart aangegeven en niet alle individuele waarnemingen.

Onderzoeksbied

- Gierzwaluw
- Geselecteerd onderzoeksbied

Complex

- Woonbezit

Waarnemingen

- Gierzwaluw

Afbeelding 11. Kaart met aangetroffen nestlocaties van huismus en gierzwaluw en essentiële functies die het plangebied voor huismussen heeft. Voor de overzichtelijkheid zijn alleen de belangrijkste bevindingen op de kaart aangegeven en niet alle individuele waarnemingen. Bron basiskaart: OpenStreetMap.org contributors under CC BY-SA 2.0 license.

4.1 Gierzwaluwonderzoek

4.1.1. Werkwijze

Er is onderzoek verricht naar de aanwezigheid van nestlocaties van gierzwaluw in de gebouwen binnen het plangebied volgens de richtlijnen uit het Kennisdocument gierzwaluw (BIJ12, 2023, versie 2.1). Bij het onderzoek naar gierzwaluw is gebruik gemaakt van een verrekijker, maar konden alle individuen gemakkelijk op normaal zicht en gehoor worden waargenomen.

Er zijn meerdere onderzoek rondes uitgevoerd. Hierbij is voldaan aan de vereisten rond het aantal bezoeken, de tijd tussen bezoeken en de weersomstandigheden waaronder het onderzoek mag plaatsvinden. Een overzicht van de veldbezoeken is terug te vinden in tabel 3.

Er is altijd doorgegaan met de inventarisatie totdat er in het geheel geen activiteit meer was waar te nemen van gierzwaluwen.

De gierzwaluwinventarisatie wordt door Natuurlink alleen gecombineerd met vleermuisonderzoek indien een onderzoeksobject stationair vanuit een vaste positie kan worden geïnventariseerd. Indien een groter onderzoeksgebied wordt geïnventariseerd en gierzwaluwen basis van het vlieggedrag worden gevolgd dan kan vleermuisonderzoek kwalitatief niet goed worden uitgevoerd. In dit geval worden deze onderzoeken nooit gecombineerd. Wel worden bij beide onderzoeken waarnemingen van alle aanwezige beschermde soorten genoteerd. Omdat er een overlap is van invliegmomenten van gierzwaluwen en uitvliegmomenten van vleermuizen wordt door deze werkwijze de trefkans op in- of uitvliegende dieren aanzienlijk verhoogd omdat er meer inventarisatiemomenten zijn. Verder is gebruik gemaakt van een fiets om zodat de onderzoeker(s) zich snel konden verplaatsen door het onderzoeksgebied indien dat noodzakelijk was.

Tabel 2. Overzicht van de veldbezoeken ten behoeve van het onderzoek naar gierzwaluw en de daarbij behorende weersomstandigheden.

Datum	Tijd	Uitgevoerd door	Onderzoek naar functie	Weersomstandigheden
22-05-2023	19:35 – 21:40	M. Gründeman en H. Sessink	Nestlocaties	18 °C (aanvang), 15 °C (einde), N4, onbewolkt, geen neerslag.
12-06-2023	20:00 – 22:05	M. Gründeman en H. Sessink	Nestlocaties	26 °C (aanvang), 23 °C (einde), NNO4, licht bewolkt, geen neerslag.
25-6-2023	20:30 – 22:45	H. Sessink	Nestlocaties	28 °C (aanvang), 25 °C (einde), Z3, onbewolkt, geen neerslag.

4.1.2. Eerste veldonderzoek naar gierzwaluw

Het eerste veldonderzoek is uitgevoerd op 22 mei 2023. Tijdens dit onderzoek zijn er in het geheel geen gierzwaluwen waargenomen in of boven het onderzoeksgebied. Ook in een ruime straal rond het onderzoeksgebied zijn geen gierzwaluwen gezien of gehoord. Er zijn dus ook geen nestlocaties van gierzwaluw aangetroffen of nest-indicerend gedrag.

4.1.3. Tweede veldonderzoek naar gierzwaluw

Het tweede veldonderzoek is uitgevoerd op 12 juni 2023. Tijdens dit onderzoek zijn er wederom geen gierzwaluwen waargenomen in het onderzoeksgebied.

Een uitzondering vormde een groep van 5 gierzwaluwen die slechts eenmaal hoog boven het complex overvlogen.

Ruim buiten het onderzoeksgebied zijn gierzwaluwen gezien. Dit betrof groepjes ten westen van het onderzoeksgebied in de buurt van de spoorlijn op circa 500 m afstand. Ook werden gierzwaluwen waargenomen ten noorden en ten oosten van het Rembrandtpark op circa 600 m afstand.

4.1.4. Derde veldonderzoek naar gierzwaluw

Het derde veldonderzoek is uitgevoerd op 25 juni 2023. Bij de start van het onderzoek foerageerden 3 gierzwaluwen hoog boven het complex, gedurende ongeveer 15 minuten. Deze dieren vlogen daarna weg in westelijke richting.

Om 21:50 werd nog een enkel individu overvliegend waargenomen. Dit individu vloog van west naar oost en is daarna uit het zicht verdwenen boven het Rembrandtpark. Hierna werden er geen gierzwaluwen meer waargenomen. Er zijn dus ook geen nestlocaties van gierzwaluw aangetroffen of nest-indicerend gedrag.

Een overzicht van de waargenomen nestlocaties voor gierzwaluw binnen of rond het plangebied is terug te vinden in afbeelding 12 op pagina 7.

5 Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de effecten die kunnen optreden op de aangetroffen functies en soorten en vindt er een toetsing plaats aan de Wet natuurbescherming.

5.1 Geplande werkzaamheden

De geplande werkzaamheden bestaan uit het verwijderen van de gehele buitenschil en renoveren van beide flatgebouwen. In de opbouwfase van de transformatie zullen extra woningen worden toegevoegd door optoppen aan de bovenzijde en uitbreiding aan de koppen. De nieuwe buitengevels worden als zelfdragende constructie toegevoegd.

5.2 Effecten op gierzwaluw

Er zijn tijdens het gierzwaluwonderzoek **geen** nestlocaties aangetroffen. Een negatief effect op gierzwaluw als gevolg van de voorgenomen ingreep kan daarom worden uitgesloten.

Er zal door de voorgenomen ingreep voor wat betreft gierzwaluw **geen** overtreding plaatsvinden van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming.

Figuur 1. Beeld van de voorgenomen ingreep. Bron: Office Winhov Waldorp en Bauer, januari 2022.

5.3 Effecten op overige beschermde (vogel)soorten

Er zijn tijdens het huismusonderzoek en het gierzwaluwonderzoek **geen** nestlocaties of essentiële functies aangetroffen van overige beschermde vogels die in de bebouwing kunnen nestelen.

Er is geen onderzoek verricht naar **koolmees (Parus major)** en **pimpelmees (Cyanistes caeruleus)**, maar deze soorten maken veelvuldig gebruik van nestkasten en zijn zeer tolerant voor menselijke activiteit. Indien er nestkasten aanwezig zijn dan is er een reële kans dat hier door deze soorten wordt gebroed. De nesten van **koolmees** en **pimpelmees** zijn **jaarrond beschermd**, maar vallen binnen beschermingscategorie 5. Deze nesten zijn buiten het broedseizoen alleen onder zwaarwegende omstandigheden beschermd. Indien deze soorten broeden in nestkasten dan kan een overtreding van de verbodsbepaling van **art. 3.1 lid 2 Wnb** worden voorkomen door na het broedseizoen de nestkasten te verplaatsen of te verwijderen.

Daarnaast is het **aannemelijk** dat een aantal **algemeen voorkomende vogels** broedt binnen de vegetatie of nestkasten in het plangebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Omdat alle vogels tijdens het broeden beschermd zijn, kunnen activiteiten tijdens het broedseizoen leiden tot een overtreding van de Wet natuurbescherming. Volgens art. 3.1 Wnb is het namelijk verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen. Activiteiten die er toe leiden dat nesten worden vernietigd of verlaten, of waarbij het aannemelijk is dat de activiteit gevolgen heeft voor het broedsucces, moeten daarom achterwege worden gelaten.

De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. Zijn er geen broedvogels aanwezig, dan kan er ook geen sprake zijn van een overtreding van de Wnb.

De nesten van algemeen voorkomende broedvogels in tuinen en nestkasten vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van **art. 3.1 Wnb**. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen (zie voor het broedseizoen van een aantal algemeen voorkomende vogelsoorten tabel 6). Evenmin is een ontheffing nodig als maatregelen worden getroffen die voorkomen dat deze soorten zich op of rond het werkgebied vestigen tijdens het broedseizoen. Buiten het

broedseizoen mogen nesten (of nestkasten) worden verplaatst of verwijderd. Dit mag alleen gebeuren door of onder begeleiding van een deskundig ecooloog.

Tabel 3. Op hoofdlijnen weergegeven de kwetsbare perioden van algemeen voorkomende broedvogels in tuinen of gebouwen.

	Jan	Feb	Maa	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Kool-/Pimpelmees												
Boeren/Huiszwaluw												
Zwarte roodstaart												
Spreeuw												
Ekster												
Kauw												
Zwarte kraai												
Holenduif												
Houtduif												
Turkse tortel												
Winterkoning												
Merel												
Heggenmus												
Roodborst												
Boomkruiper												
Witte kwikstaart												
Stadsduif												
Halsbandparkiet												

- Kwetsbare periode. Soort niet wettelijk beschermd in Wnb. Wel vanuit dierenbescherming.
- Minst kwetsbare periode. Activiteiten kunnen worden uitgevoerd.
- Kwetsbare periode. Geen activiteiten uitvoeren die verstorend kunnen werken.

6 Mitigatieopgave

Omdat er geen nestlocaties zijn aangetroffen van gierzwaluw is het ook **niet verplicht** om mitigerende maatregelen te treffen voor deze soort.

Uiteraard kunnen er wel op **vrijwillige** basis maatregelen worden getroffen ten gunste van deze soort. Hierbij kan worden gedacht in inbouwnestkasten. Bij het aanbieden van permanente **verblijfplaatsen** voor **gierzwaluw** gelden moet met het volgende rekening worden gehouden:

1. Voor de nieuwe nestplaatsen geldt het volgende:
  - a. biedt meerdere nestplekken bij elkaar aan. Gierzwaluwen zijn namelijk semi-koloniale broeders;
  - b. de openingen van de nestplaatsen dienen minimaal 75 centimeter uit elkaar liggen;
  - c. plaats de kasten bij voorkeur zo hoog mogelijk (minimaal op 4 meter hoogte);
  - d. zorg voor een voldoende (veilige) uitvliegruimte: minimaal 1 meter breed en 3 meter diep, zonder kans op verkeersslachtoffers. Dus geen platte daken, brede goten, balustraden, borstweringen, bomen, vlaggenmasten en dergelijke die het aanvliegen bemoeilijken of er voor kunnen zorgen dat predatoren (katten) uitvliegende dieren kunnen pakken.
  - e. zorg er voor een minimale broedruimte van 15(d) x 25(b) x 13(h) centimeter;
  - f. de invliegopening moet maximaal 2 centimeter boven de bodem (van binnen gemeten) aanwezig zijn;
  - g. de invliegopening moet 7 centimeter breed en 3,5 centimeter hoog zijn(niet hoger);
  - h. de invliegopening moet asymmetrisch zijn aangebracht, zodat er een donkere hoek in de nestgelegenheid ontstaat.
  - i. de kasten mogen niet te heet worden. De nieuwe nestplaatsen bij voorkeur op een hoek of langs de kopse kant van een gebouw in de koele, schaduwrijke noord- en oostgevels aanbrengen in verband met de hitte die kan ontstaan in de kleine broedruimte. Als nestgelegenheden tussen 9 en 19 uur in de schaduw blijven onder bijvoorbeeld een dakrand of dakgoot, kunnen andere windrichtingen overwogen worden.

7 Conclusies

Door Natuurlink B.V. is aanvullend onderzoek verricht naar het voorkomen van gierzwaluw op de Waldorpstraat e.o. in Amsterdam. In dit hoofdstuk worden de conclusies uit dit onderzoek beschreven.

7.1 Onderzoek naar gierzwaluw

Tijdens het **gierzwaluwonderzoek** zijn **geen nest-indicerende waarnemingen** gedaan in de bebouwing of in de directe nabijheid daarvan zoals invliegende of uitvliegende dieren, frequent gierende dieren of roepende dieren uit delen van het gebouw. Nestlocaties van gierzwaluw konden daarom na het onderzoek worden **uitgesloten**.

7.2 Toetsing Wet natuurbescherming

Jaarrond beschermde nesten

Er zijn geen nesten aangetroffen van gierzwaluw en daarom ook **geen negatieve effecten** te verwachten op de gierzwaluw als gevolg van de voorgenomen ingreep. Er worden wat betreft deze soort dus ook geen verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden.

Er is geen onderzoek verricht naar **koolmees (Parus major)** en **pimpelmees (Cyanistes caeruleus)**, maar deze soorten maken veelvuldig gebruik van nestkasten en zijn zeer tolerant voor menselijke activiteit. Indien er nestkasten aanwezig zijn dan is er een reële kans dat hier door deze soorten wordt gebroed. De nesten van **koolmees** en **pimpelmees** zijn **jaarrond beschermd**, maar vallen binnen beschermingscategorie 5. Deze nesten zijn buiten het broedseizoen alleen onder zwaarwegende omstandigheden beschermd. Indien deze soorten broeden in nestkasten dan kan een overtreding van de verbodsbepaling van **art. 3.1 lid 2 Wnb** worden voorkomen door na het broedseizoen de nestkasten te verplaatsen of te verwijderen.

Niet jaarrond beschermde nesten

De nesten van overige niet uit te sluiten vogelsoorten vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van **art. 3.1 Wnb**. De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een **broedgeval** is. Zijn er geen broedvogels aanwezig, dan kan er ook geen sprake zijn van een overtreding van de Wnb. De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een **broedgeval** is. Zijn er geen broedvogels aanwezig, dan kan er ook geen sprake zijn van een overtreding van de Wnb.

Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten de periode dat er gebroed wordt (zie voor het broedseizoen van een aantal algemeen voorkomende vogels tabel 6 op pagina 11). Evenmin is een ontheffing nodig als maatregelen worden getroffen die voorkomen dat deze soorten zich op of rond het werkgebied vestigen tijdens het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mogen nesten worden verplaatst of verwijderd. Dit mag alleen gebeuren door of onder begeleiding van een deskundig ecooloog.

Werkzaamheden tijdens het broedseizoen kunnen leiden tot een (mogelijk) overtreding van de volgende verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming:

- **Art. 3.1 lid 2.** Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.

Een overtreding van de onderstaande verbodsbepalingen kan meestal worden voorkomen door het nemen van maatregelen die slachtoffers kan voorkomen of door het volgen van een aangepaste werkwijze.

- **Art. 3.1 lid 1.** Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.
- **Art. 3.1 lid 4 en lid 5.** Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

7.3 Vervolgstappen

Uit overig aanvullend onderzoek op deze locatie (Gründeman, 2023) blijkt dat er verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aanwezig zijn. Het voorgenomen initiatief heeft negatieve effecten op deze soort. Omdat de werkzaamheden niet onder een gedragscode kunnen worden uitgevoerd dient een ontheffing Wet natuurbescherming onderdeel soortbescherming te worden aangevraagd.

7.4 Mitigatieopgave

Omdat er geen nestlocaties zijn aangetroffen van gierzwaluw of andere soorten met een jaarrond beschermd nest zijn mitigerende maatregelen niet noodzakelijk. Eventueel kan wel worden overwogen om natuurinclusieve maatregelen te nemen ten gunste van gierzwaluw.

8 Bibliografie

- Aedes. (2023). *Gedragscode soortenbescherming voor woningcorporaties - Onderhouden en renoveren in het kader van het verduurzamen van woningen*. RVO. Opgehaald van <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2023-04/Goedkeuringbesluit-en-gedragscode-soortenbescherming-Aedes-april-2023.pdf>
- BIJ12. (2017, versie 1.0). *Kennisdocument Gierzwaluw Apus Apus*. Opgehaald van Kennisdocumenten Soorten – Natuurbescherming: <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-006-Kennisdocument-Gierzwaluw-1.0.pdf>
- BIJ12. (2023, versie 2.1). *Kennisdocument Huismus passer domesticus*. Opgehaald van Kennisdocumenten Soorten – Natuurbescherming: <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2022/06/Kennisdocument-Huisumus-Versie-2.0-juni-2022.pdf>
- Gründeman, M. (2023). *Aanvullend ecologisch onderzoek naar vleermuizen - Waldorpstraat e.o. te Amsterdam, in het kader van de Wet natuurbescherming, rapportnummer AV-VL-2023-007*. Sint-Michielsgestel: Natuurlink.
- Klasberg, M. (2019). *Mitigatiecatalogus gebouwbewonende soorten leidraad natuurinclusief versterken, bouwen, renoveren en verduurzamen*. Arcadis.
- NDFF. (sd). *Overzicht protocollen*. Opgehaald van Protocollen: <https://www.ndff.nl/overdendff/validatie/protocollen/overzicht-protocollen/>
- Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen'. (Juli 2017). *Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming*. Opgehaald van www.netwerkgroenebureaus.nl